

Vážená pani poslankyňa, vážený pán poslanec,

zajtra začína októbrová schôdza Národnej rady SR, na ktorej sa jej plénum bude okrem iného zaoberať **poslaneckým návrhom zákona o ochrane prírody a krajiny s navrhovaným presunom pozemkov v národných parkoch pod správu Štátnej ochrany prírody SR**, ktorý je prezentovaný Ministerstvom životného prostredia SR ako reforma národných parkov.

Od začiatku prezentácie tejto takzvanej reformy boli podsúvané verejnosti zavádzajúce informácie zo strany predkladateľov návrhu zákona, envirorezortu a mimovládnych organizácií s cieľom vytvoriť dojem, že národné parky treba oslobodiť od lesníkov a zveriť ich výhradne do rúk ochrancom prírody. Nie je našim cieľom reagovať na všetky mediálne útoky a dávať na pravú mieru všetky publikované polopравdy a lži, namierené proti trvalo udržateľnému obhospodarovaniu lesov v národných parkoch.

Sme však presvedčení o tom, že pred druhým čítaním návrhu zákona o ochrane prírody a krajiny v pléne Národnej rady SR musíte mať k dispozícii prehľadne zoradené odborné a racionálne argumenty, ktorými chceme apelovať na Vaše najlepšie svedomie a vedomie a pomôcť Vám správne sa rozhodnúť pri hlasovaní o tejto legislatívnej úprave. Jej schválenie Vami, zákonodarcami, by malo v predloženej podobe ďalekosiahle negatívne dopady na zdravotný stav lesov, lesné hospodárstvo a spracovanie dreva a kvalitu života na vidieku.

V prvom rade si Vás dovoľujeme upozorniť na proces prípravy a realizácie Programov starostlivosti o lesy v chránených územiach na Slovensku. Zákon o lesoch č. 326/2005 Z. z. veľmi presne popisuje obsah, rozsah a záväznosť Programov starostlivosti o lesy. Okrem iného uvádza aj to, že účastníkom konania sa stávajú zo zákona aj orgány ochrany prírody, v prípade zaslania pripomienok a návrhov v rámci tvorby, aj ochranárske organizácie.

K odbornej stránke vyhotovovania každého Programov starostlivosti o lesy sa rovnako vyjadruje aj Štátna ochrana prírody SR podľa územnej pôsobnosti. Program starostlivosti o lesy nemôže byť schválený bez záväzného stanoviska orgánu štátnej správy - teda aj útvarov a odborov ochrany prírody. Inými slovami to znamená, že Program starostlivosti o lesy musí rešpektovať ich požiadavky.

V národných parkoch na Slovensku platí tretí stupeň ochrany prírody a krajiny, pokiaľ to v Zákone o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z. nie je ustanovené inak. V ňom sa už v súčasnosti hospodári v zmysle platnej legislatívy - teda prírode blízky spôsobom, ktorý je okrem spomínaného zákona presne zadefinovaný aj v § 18 ods.4 zákona 326/2005 o lesoch. **Nie je teda pravda, že lesy v národných parkoch sú obhospodarované lesníkmi proti záujmom ochrany prírody.**

Čo sa týka neoprávnenej kritiky ťažby dreva v národných parkoch, legislatíva Slovenskej republiky akékoľvek holoruby nepripúšťa. Rozsiahle holiny, ktoré v súčasnosti môžete vidieť na niektorých miestach v národných parkoch, vznikli v dôsledku spracovania najmä vetrových a podkôrníkových kalamít, predovšetkým v smrečinách, oslabených suchom a vysokými teplotami a **vždy podľa platnej legislatívy aj so súhlasom Štátnej ochrany prírody.**

Vďaka cieľavedomej práci lesníkov sú tieto kalamitné holiny úspešne zalesnené a porastené mladými porastmi s pestrým drevinovým zložením v snahe o vypestovanie stabilnejších a odolnejších lesov. **Lesníci teda lesy v národných parkoch nedrancujú, ale cieľavedome a systematicky obnovujú**, aby

poškodené a zničené lesné porasty nahradili lesy zdravé, ktoré budú plniť všetky svoje produkčné a mimoprodukčné funkcie na prospech prírody, spoločnosti i ekonomiky našej krajiny.

Produkčné funkcie zdôrazňujeme preto, že ochrancovia prírody radi zabúdajú na to, že jedným z hlavných produktov lesa je drevo, ktoré má pre udržateľnú budúcnosť ľudstva mimoriadny význam. Je materiálom, ktorý sa „vyrába“ s malými dopadmi na životné prostredie, počas jeho „výroby“ sa vo „fabrike“ na jeho výrobu - lese - môžu ľudia rekreovať, žijú v nej rozmanité rastlinné a živočíšne druhy, produkty z dreva sú viacnásobne recyklovateľné a po ich záverečnom spálení sa uhlík z nich opäť a opäť naviaže v nových generáciách lesov.

Les a drevo sú dve spojené nádoby. **Lesné hospodárstvo a spracovanie dreva patria spoločne s poľnohospodárstvom medzi kľúčové odvetvia s rozhodujúcim vplyvom na kvalitu života obyvateľov vidieka a zhodnocovanie prírodného bohatstva Slovenska.** V tejto súvislosti je dôležité, aby ste poznali fakty, uvedené Stratégií Európskej únie pre lesy 2030.

V krajinách Európskej únie je odhadom 16 miliónov súkromných vlastníkov lesov a 40 % lesov je v rôznych schémach verejného vlastníctva. **V roku 2018 pracovalo v EÚ v tradičnom lesnom hospodárstve a nadväzujúcich odvetviach (obhospodarovanie lesov, ťažba dreva, pílenie, výroby na báze dreva, korok, buničina a papier) 2,1 milióna ľudí,** ktorí vytvorili hrubú pridanú hodnotu vo výške 109 855 mil. eur.

Ďalších 1,2 mil. ľudí pracovalo v sektore výroby nábytku z dreva a papierovej tlače, napríklad kníh a novín, ktorých hrubá pridaná hodnota tvorila 25, resp. 31 mld. EUR. V roku 2018 pôsobilo v drevárskych odvetviach 397 000 podnikov, čo predstavuje 20 % všetkých výrobných podnikov v EÚ.

Okrem týchto činností sa v rámci rozšíreného hodnotového reťazca lesného hospodárstva v sektoroch vydávania tlačенých dokumentov, vykurovania drevom a energie z dreva, ako aj drevostavieb podporili štyri milióny pracovných miest v zelenom hospodárstve. **Tento počet sa v rokoch 2008–2013 zvýšil o 20 % a odvtedy zostáva pomerne stabilný.**

Práve preto na poslanecký návrh zákona a ochrane prírody a krajiny zareagovali **zástupcovia ôsmich najväčších a najvýznamnejších organizácií na Slovensku, združujúcich zamestnávateľov, zamestnancov a obce a mestá, ktoré zaujali jednoznačne odmietavé stanovisko k predloženému návrhu.** Vo verejne prezentovanom stanovisku uviedli, že návrh nepredstavuje komplexný systém ochrany prírody a krajiny v zmysle Programového vyhlásenia vlády, nakoľko tento si vyžaduje množstvo postupných krokov, pripravených na základe širokej odbornej diskusie zainteresovaných subjektov.

Považujú predložený návrh za nelogický, pripravený bez akejkoľvek diskusie zainteresovaných subjektov, neštandardným legislatívnym procesom a v konečnom dôsledku poškodzujúci lesné hospodárstvo na Slovensku. Navyac vkladajú deliacu hranicu medzi lesy v chránených územiach a lesy v ostatných územiach vnímajú ako zásadné nepochopenie významu lesov. Všetky lesy sú podľa ich vyjadrenia hodné ochrany, nielen v národných parkoch, nakoľko predstavujú najlepší obranný val voči klimatickej zmene. **Drevo je vzácna obnoviteľná surovina a jeho produkcia musí byť chápaná ako jeden z produktov lesa.**

Združenie miest a obcí Slovenska, Zväz spracovateľov dreva SR, Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR, Asociácia priemyselných zväzov a dopravy, Republiková únie zamestnávateľov, Klub 500,

Slovenská obchodná a priemyselná komora a Konfederácia odborových zväzov SR preto **žadajú predsedu vlády a predsedov vládnych strán, aby bol návrh zákona stiahnutý z prebiehajúceho legislatívneho procesu a aby začala odborná diskusia so zainteresovanými subjektami**, ktorej cieľom by mal byť návrh systému, ktorý naplní záväzok vlády, deklarovaný v Programovom vyhlásení,“ uvádza sa v závere spoločného listu ôsmich organizácií.

A nie sú zďaleka sami. Výzvy s rovnakým obsahom verejne adresovali vláde, ministerstvám a aj Vám všetkým poslankyniam a poslancom Slovenská lesnícka komora, Slovenská poľovnícka komora, Únia regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska a ďalšie organizácie i jednotlivci. **Zhodujú sa na tom, že Slovensko je vidiecka krajina a značná časť vidieckeho obyvateľstva je na lese a krajine existenčne závislá. Z toho vyplýva, že les a lesná krajina nepatria len ochrancom prírody a aktivistom z mimovládnych organizácií, ako sa to usiluje dosiahnuť ministerstvo životného prostredia.**

Vidiecke obyvateľstvo, ktorého súčasťou je aj lesnícka komunita, oprávnené požaduje zosúladenie všetkých rozhodujúcich záujmov v lesnej krajine do konsenzuálneho modelu ako chrániť a trvalo udržateľne obhospodarovať lesy, ale aj jasne definovať a finančne podporovať prioritné ekosystémové služby, poskytované občianskej spoločnosti lesnou krajinou.

Vážená pani poslankyňa, vážený pán poslanec,

nie je potrebné vymýšľať vymyslené, ale rešpektovať a dodržiavať pravidlá a zásady Európskej únie, ktorej sme súčasťou. **V tejto súvislosti považujeme za nevyhnutné, aby ste vedeli, že v Stratégii lesného hospodárstva EÚ do roku 2030 je uvedené:**

„S cieľom lepšie reagovať na nové výzvy a potreby a vzhľadom na rastúcu úlohu lesov pri plnení spoločne dohodnutých cieľov EÚ v oblasti klímy a biodiverzity, sa bude musieť posilniť rámec udržateľného obhospodarovania lesov. A to najmä pokiaľ ide o kritériá, týkajúce sa zdravia ekosystémov, biodiverzity a zmeny klímy.“

„Udržateľne vyrobené výrobky na báze dreva s dlhou životnosťou môžu prispieť k dosiahnutiu klimatickej neutrality prostredníctvom ukladania uhlíka a nahrádzania materiálov z fosílnych zdrojov, no najmä vďaka ich prínosu k odstraňovaniu uhlíka, ktoré sa inak uskutočňuje biologickými procesmi. Preto by sa drevo malo čo najviac využívať v materiáloch a vo výrobkoch s dlhou životnosťou, ktorými sa nahrádzajú ich uhlíkovo náročné ekvivalenty.“

„Okrem drevárskeho priemyslu ponúkajú lesy mnohé ďalšie a rovnako dôležité produkty a služby, od potravy po ekoturizmus, ktoré podporujú ekonomiku a sociálnu štruktúru vo vidieckych oblastiach... V stratégii lesného hospodárstva EÚ sa uznáva podpora a zámer celého udržateľného lesného biohospodárstva, ktoré funguje v súčinnosti so zvýšenou ambíciou EÚ v oblasti klímy a biodiverzity.“

Sme prevedčení o tom, že Slovensko, napriek tomu že je členom EÚ, ide opačným smerom ako určuje stratégia EÚ pre lesy. Slovensko nechce svoje lesy udržateľne obhospodarovať, nechce aktívne zlepšovať stav lesných biotopov, nechce manažovať lesy s cieľom posilniť ich priaznivý vplyv na elimináciu dôsledkov zmeny klímy.

Slovensko chce - aspoň podľa zámeru ministerstva životného prostredia, štátnej ochrany prírody a mimovládnych organizácií - slovenské lesy „chrániť“ tzv. bezzásahovým režimom, ktorý v konečnom dôsledku povedie k likvidácii lesov. Prvým krokom nesprávnym smerom je schválenie návrhu novely

zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, ktorý má v októbri 2021 prerokovať Národná rada Slovenskej republiky.

Uvádzame niekoľko zásadných argumentov, prečo opätovne apelujeme na Vás, aby Slovensko tento nesprávny krok neurobilo:

- prevodom správy štátnych pozemkov pod rezort životného prostredia sa nedosiahne deklarovaná jednotná správa chránených území, keď až 48 % pozemkov v chránených územiach je majetkom neštátnych vlastníkov;
- komplexné riešenie ochrany prírody a krajiny v rámci Programového vyhlásenia vlády má množstvo postupných krokov a jediným opatrením v návrhu novely zákona sa problém nepodarí vyriešiť;
- problém nevyriešených vzťahov s neštátnymi vlastníkmi pozemkov v národných parkoch vnesie do správy chránených území ďalšie problémy, ktorými sa predložená novela vôbec nezaoberá;
- k predloženej novele chýba seriózna analýza vybraných vplyvov. Jednoduché deklarovanie toho, že novela nemá žiadny vplyv na podnikateľské prostredie, nemá negatívne sociálne vplyvy, dopady na rodičovstvo a najmä rodinu je hrubým zavádzaním politikov i verejnosti;
- priame i nepriame ohrozenie viac ako 6 800 pracovných miest v predloženej novele zákona o ochrane prírody a krajiny predstavuje hazard s obyvateľmi vidieka;
- výpadok daňových príjmov vidieckych samospráv z dane z nehnuteľností v objeme 1 mil. eur ročne a výpadok podielových daní rovnako na úrovni 1 mil. eur ročne nie je novelou zákona nijako riešený;
- zníženie odvodu daní, sociálnych a zdravotných odvodov len v rámci lesného hospodárstva na úrovni 9,97 mil. eur ročne a v drevospracujúcom priemysle 31,57 mil. eur ročne je výpadok príjmu štátneho rozpočtu, ktorý nie je v návrhu novely zákona ničím kompenzovaný.

Veríme, že dôkladne a zodpovedne zvážite význam zaslaných informácií a prijmete osobné rozhodnutie, ktoré bude rešpektovať prepotrebnú rovnováhu medzi záujmami prírody, spoločnosti a ekonomiky v našej krajine a bude znamenať veľmi dôležitý impulz pre jej ďalší rozvoj a prosperitu.

S úctou

Peter Gogola
predseda
občianske združenie LESOKRUHY

V Banskej Bystrici 18. októbra 2021